

Energi- og klimaregnskap 2021

SpareBank 1 SMN-konsernet

Hensikten med energi- og klimaregnskapet er å vise oversikten over organisasjonens klimagassutslipp (GHG-utslipp) som en integrert del av klimastrategien i SpareBank 1 SMN-konsernet¹. Et energi- og klimaregnskap er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere og iverksette konkrete tiltak for å redusere organisasjonens energiforbruk og tilhørende klimagassutslipp. Et årlig energi- og klimaregnskap muliggjør måling av klimagassutslipp, herunder nøkkeltall, over tid, og gjør organisasjonen i stand til å evaluere effekten av sine tiltak.

Rapporten omfatter Sparebank 1 SMN-konsernet sitt totale klimagassutslipp i 2021.

Informasjonen som benyttes i energi- og klimaregnskapet stammer fra både eksterne og interne kilder, og er omregnet til CO₂-ekvivalenter (CO₂e) i henhold til GWP-verdiene i IPCC AR5². Energi- og klimaregnskapet er utarbeidet i henhold til «GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard» og GHG-protokollen sin scope 3-standard «The Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard». GHG-protokollen er valgt som rapporteringsstandard på bakgrunn av dens brede internasjonale anvendelse, og skal bidra til sannferdig, sammenlignbar og forståelig rapportering.

1) <https://www.sparebank1.no/nb/smn/om-oss/barekraft/barekraftsbibliotek.html>

2) https://ghgprotocol.org/sites/default/files/ghgp/Global-Warming-Potential-Values%20%28Feb%2016%202016%29_1.pdf

Konsolidert energi- og klimaregnskap

Energi- og klimaregnskapet er basert på Klimakost³ kombinert med finansiell data fra Eiendomsmegler 1 Midt-Norge AS, SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS, SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, SpareBank 1 Markets AS og SpareBank 1 SMN. Øvrige datterselskap og tilknyttede selskap holdes utenfor konsolidering basert på en vesentlighetsvurdering, og utfordringen med å skaffe pålitelige data.

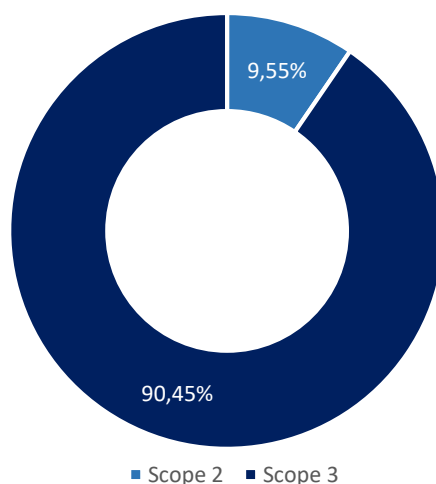
Utslippskilde (tall i tCO ₂ e)	2021	2020
Energiforbruk	1 180,95	1 641,69
Scope 2	1 180,95	1 641,69
Kjøpte varer og tjenester	9 330,04	9 061,77
Kapitalvarer	602,84	703,65
Transport og distribusjon	314,51	420,62
Avfall	28,75	6,66
Forretningsreiser ⁴	907,56	1 029,37
Oppstrømsutslipp	11 183,71	11 222,06
Scope 3	11 183,71	11 222,06
Totalt klimagassutslipp etter eliminering	12 364,66	12 863,74

I konsernets energi- og klimaregnskap er det eliminert konserninterne transaksjoner som totalt utgjør 667,11 tCO₂e. SpareBank 1 SMN-konsernet hadde i 2021 et totalt klimagassutslipp på 12 364,66 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette er en nedgang på 3,88 % sammenlignet med 2020.

Klimagassutslippene hadde følgende fordeling:

Scope 2: 9,55 % (1 180,95 tCO₂e)

Scope 3: 90,45 % (11 183,71 tCO₂e)

3) Se «Forklaring av anvendt metodikk».

4) Kostnader knyttet til konsernets biler inngår i *forretningsreiser*.
Se «Anvendelse av GHG protokollen».

Sparebank 1 SMN-konsernet hadde i løpet av 2021 sysselsatt 1 478 årsverk. Dette utgjør et utslipp per årsverk på 8,37 tCO₂e. Sammenlignet med 2020, hvor det var sysselsatt 1 552 årsverk, er dette en økning på 0,08 tCO₂e per årsverk⁵.

Scope 2:

Scope 2 består i sin helhet av energiforbruk, herunder elektrisitet og fjernvarme, i SpareBank 1 SMN-konsernet sine lokaler. I 2021 utgjorde utslippet knyttet til energiforbruk 1 180,95 tCO₂e, en nedgang på 28,07 % sammenlignet med 2020. Nedgangen skyldes fokus på energieffektivisering av konsernets eide og leide lokaler. Blant annet på hovedkontoret i Søndre Gate 4-10, som leies av EC Dahls Eiendom AS, hvor majoriteten av konsernets ansatte sitter.

Klimagassutslippet i scope 2 er beregnet med i bakgrunn sektoriell utslippsstatistikk med to års forsinkelse⁶. Dette betyr at 2021 er beregnet med utgangspunkt i utslippsstatistikk fra 2019, og 2020 med utslippsstatistikk fra 2018. Hvis 2021 hadde blitt beregnet med utslippsstatistikk fra 2018 ville utslippet i scope 2 vært 1 198,61 tCO₂e, en økning på 1,5 %.

Scope 3:

Kjøpte varer og tjenester utgjør majoriteten av klimagassutslippet til SpareBank 1 SMN-konsernet i 2021 (9 330,04 tCO₂e). Utslippene knytter seg blant annet til markedsføring og merkevarebygging i ulike arenaer, personalkostnader, IT-drift og utstyr, øvrige driftsavtaler, sponsoravtaler og leie/vedlikehold av konsernets leide og eide lokaler. Sammenlignet med 2020 utgjør dette en økning på 2,96 %.

SpareBank 1 SMN-konsernet har *kapitalvarer* i form av faste installasjoner i bygg, eiendom, inventar, øvrig innredning, programvare og maskiner. I 2021 har kapitalslit på disse kapitalvarene generert 602,84 tCO₂e. Dette utgjør en nedgang på 14,33 % sammenlignet med 2020.

Klimagassutslippet knyttet til *transport og distribusjon* består av verditransport, porto og frakt av diverse varer (314,51 tCO₂e). Sammenlignet med 2020 utgjør dette en nedgang på 25,23 % hvor nedgangen hovedsakelig skyldes en nedgang i verditransport.

5) Årsverk er totale årsverk i morselskap og konsoliderte datterselskap.

6) <https://www.ssb.no/statbank>

Klimagassutslippene fra *avfall* inkluderer all form for avfallshåndtering (restavfall, papir, glass, plast), og utgjør 28,75 tCO₂e. Den store økningen i utslippet knyttet til avfallshåndtering sammenlignet med 2020 skyldes i hovedsak økte renovasjonskostnader i forbindelse med konsernets samlokaliseringprosjekter gjennomført i 2021.

Forretningsreiser inkluderer flyreiser og kilometergodtgjørelse til ansatte for bruk av egen bil i arbeid (907,56 tCO₂e). Dette er en nedgang på 11,83 % sammenlignet med 2020. Bakgrunnen for nedgangen ligger i konkrete tiltak på tvers av konsernet. Pandemien har vist at de fleste typer arbeidsoppgaver kan løses fra hjemmekontor, og konsernet har, basert på denne innsikten, innført en ny fleksibel arbeidsplassmodell kalt «den nye arbeidshverdagen». Videre har konsernets oppdaterte reisepolicy og særskilte fokus på bærekraft ført til en endring i reiseatferden til konsernets ansatte som direkte påvirker utslippene.

SpareBank 1 SMN-konsernet har i 2021 ingen utslipp knyttet til *ansattpendling*. I 2020 hadde konsernet et utslipp fra ansattpendling på totalt 1,17 tCO₂e. Utslippene knyttet til ansattpendling inngår i kategorien *forretningsreiser*.

Klimagassutslippet i scope 3 er i likhet med scope 2 beregnet med i bakgrunn sektoriell utslippsstatistikk med to års forsinkelse. Hvis 2021 hadde blitt beregnet med utslippsstatistikk fra 2018 ville utslippet i scope 3 vært 11 487,08 tCO₂e, en økning på 2,71 %.

Forklaring av anvendt metodikk

Klimakost er et verktøy for å beregne direkte og indirekte klimapåvirkning for organisasjoner, bedrifter, prosjekter m.m. Verktøyet baserer seg på å kombinere regnskapsinformasjon (og eventuell mengdedata for enkelte typer innsatsfaktorer) med en utslippsmodell som estimerer totale livsløpsutslipp assosiert med å levere de ulike innsatsfaktorene og varene/tjenestene.

Klimakost benytter en såkalt «miljøutvidet kryssløpsmodell». En miljøutvidet kryssløpsmodell er relativt grovkornet og egnet til såkalte «top-down»-analyser hvor man raskt kan få frem estimater for hva som betyr mye og lite for fotavtrykket til en organisasjon. Dette gir mulighet for rask screening av det totale klimafotavtrykket med en konsistent metode. Det kan også gjøres analyser av en hel nasjons fotavtrykk med disse modellene, inkludert import av varer fra andre land (såkalte multiregionale modeller).

Siden modellene inneholder alle typer økonomisk aktivitet, også tjenesteproduksjon, lider de ikke av de samme systembegrensingene som andre klimaregnskapsmetoder. Denne komplettheten og enkelheten kommer på bekostning av spesifisitet, slik at når man skal evaluere ulike typer tiltak og måle utvikling over tid vil det ofte være nødvendig å supplere med mer spesifikke data og metoder.

Klimakost er benyttet til å utarbeide klimaregnskap til et større antall norske kommuner, bedrifter og organisasjoner. Flere universitet og høyskoler har også brukt verktøyet, og en tidlig analyse gjort for NTNU er publisert i en internasjonalt tidsskrift. De underliggende modellene har også blitt brukt til å beregne klimafotavtrykk for norske offentlige anskaffelser og klimafotavtrykket til norske husholdninger.

Se klimakost.no for mer detaljert informasjon om metodikken.

Anvendelse av GHG-protokollen

GHG-protokollen er utviklet av «World Resources Institute» (WRI) og «World Business Council for Sustainable Development» (WBCSD)⁷. Energi- og klimaregnskapet er utarbeidet i henhold til «GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard» og «Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard». Standardene omfatter følgende klimagasser som omregnes til CO₂-ekvivalenter: CO₂, CH₄, N₂O, SF₆, HFK og PFK. Klimagassutslippene fra SpareBank 1 SMN-konsernet omfatter kun CO₂.

Energi- og klimaregnskapet på konsernnivå er konsolidert i henhold til egenkapitalmetoden («equity share») med hensikt å danne et fullstendig og sannferdig bilde av konsernets klimagassutslipp. Ved bruk av egenkapitalmetoden inkluderes utslippene fra konsernets morselskap i sin helhet, og fra datterselskapene forholdsmessig etter eierandel.

Standarden skiller videre mellom rapportering ved bruk av operasjonell kontroll og finansiell kontroll. Ved bruk av operasjonell kontroll-metoden inkluderes samtlige utslipp fra operasjoner som organisasjonen fysisk kontrollerer, men ikke nødvendigvis eier. Dermed vil ikke utslipp fra kilder man eier, men ikke har kontroll over heller inkluderes i organisasjonens totale klimagassutslipp (f.eks. i et leieforhold hvor det er leietaker som har mandat til å beslutte tiltak knyttet til et bygg som organisasjonen eier).

7) <https://ghgprotocol.org/about-us>

Dette er tilfellet på hovedkontoret i Søndre Gate 4 hvor Sparebank 1 SMN (morselskapet) beslutter energieffektiviseringstiltak i bygget som eies av EC Dahls Eiendom AS.

Ved bruk av finansiell kontroll-metoden inkluderes samtlige utslipp fra operasjoner hvor organisasjonen har rett på majoriteten av økonomiske fordeler eller bærer majoriteten av risikoen knyttet til operasjonen.

Energi- og klimaregnskapene til de konsoliderte datterselskapene er rapportert i henhold til operasjonell kontroll-metoden, og definerer hva som skal inngå i energi- og klimaregnskapene av selskapenes driftsmidler og hva som faller innenfor de ulike scopene. Bakgrunnen for dette er at noen av datterselskapene har datterselskap de selv har innflytelse over. Energi- og klimaregnskapet er etter standarden delt inn i 3 nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1 rapportering er obligatorisk, og inkluderer alle utslipp knyttet til driftsmidler hvor organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel fra stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide eller leasede kjøretøy, oljekjeler m.v.). Videre inkluderer eventuelle direkte prosessutslipp fra eksempelvis kjemiske prosesser, utslipp av metangass og lignende. Utslipp knyttet til forbruk av fossilt brensel er bokført samlet med andre bilkostnader, og utslippene er ikke skilt ut i scope 1 ettersom utslippet anses å være uvesentlig. Samtlige utslipp knyttet til konsernets biler inngår i scope 3.

Scope 2 rapportering er også obligatorisk, og inkluderer alle indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi, herunder elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder for bygg organisasjonen leier og ikke nødvendigvis eier, gitt at det foreligger operasjonell kontroll. I januar 2015 ble GHG-protokollens nye retningslinjer for beregning av utslipp fra energiforbruk publisert. Det ble her åpnet for en todelt rapportering av energiforbruk.

Lokasjonsbasert metode: Denne utslippsfaktoren er basert på faktiske utslipp knyttet til energiforbruk innenfor definerte geografiske områder. Innenfor dette området er det ulike energiprodusenter som benytter en miks av energibærere hvor de fossile energibærerne (kull, gass, olje) medfører direkte utslipp av klimagasser. Utslippsfaktorene for energi, herunder elektrisitet, som benyttes i Klimakost er basert på sektoriell utslippsstatistikk med to års forsinkelse.

Markedsbasert metode: Beregningen av utslippsfaktor baseres på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt energi stammer utelukkende fra fornybare kilder med en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

I praksis medfører dette at virksomheter som rapporterer sine klimagassutslipp skal synliggjøre både reelle klimagassutslipp som stammer fra produksjonen av elektrisitet, og de markedsbaserte utslippene knyttet til kjøp av opprinnelsesgarantier. Hensikten med denne endringen er på den ene siden å vise effekten av energieffektivisering og sparetiltak, og på den andre siden vise effekten av å inngå kjøp av fornybar energi gjennom opprinnelsesgarantier. Dermed belyses effekten av samtlige tiltak som en virksomhet kan gjennomføre knyttet til forbruk av elektrisitet.

Energi- og klimaregnskapet til SpareBank 1 SMN-konsernet rapporterer kun på den lokasjonsbaserte metoden, og utelater den markedsbaserte metoden. Dette begrunnes ved at Klimakost, som kun er lokasjonsbasert, blant annet ble valgt som datainnsamlingsmetodikk på bakgrunn av at SpareBank 1 SMN-konsernet ikke har kjøpt opprinnelsesgarantier, og at lokasjonsbasert metode er det mest relevante rapporteringsperspektivet for oppfølging og ytterligere forbedring av energieffektiviseringstiltak.

Videre er de geografiske «grensene» sentrert rundt Midt-Norge, hvilket betyr at flesteparten av SpareBank 1 SMN-konsernet sine lokaler konsumerer elektrisitet fra de samme strømnettene og de samme leverandørene. Dette taler ytterligere for relevansen av lokasjonsbasert metode for rapportering av scope 2-utslipp.

Scope 3 rapportering er frivillig, og inkluderer alle indirekte utslipp fra innkjøpte varer og tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som oppstår utenfor organisasjonens kontroll. Scope 3 er delt etter oppstrøm- og nedstrømsutslipp. Oppstrømsutslipp er indirekte utslipp relatert til innkjøp av varer eller tjenester. Nedstrømsutslipp er indirekte utslipp relaterte til salg av varer eller tjenester. Sparebank 1 SMN-konsernet sitt registrerte utslipp i scope 3 er utelukkende oppstrømsutslipp. Beregning av konsernets nedstrømsutslipp er en pågående prosess.

Etter som det vesentligste av SpareBank 1 SMN-konsernet sitt klimagassutslipp er indirekte er det naturlig å inkludere scope 3-rapportering som en del av energi- og klimaregnskapet selv om det er frivillig. Dette gjør det mulig å benytte energi- og klimaregnskapet som beslutningsverktøy for virksomhetens ledelse og organisasjonens interessenter.